

การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง
อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ปรารธนา นวมน์วม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กุมภาพันธ์ 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ปราบธนา นวมน์วม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

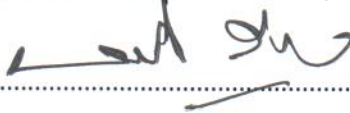
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

.....กรรมการ
(ดร.ชัยพจน์ รุ่งงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่... 27 ...เดือน... กุมภาพันธ์ ... พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก และ ดร.ชัยพนธ์ รังงาม กรรมการสอบงานนิพนธ์ จนทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ อาจารย์ประจำภาควิชา การบริหารการศึกษา ดร.ชนวิน ทองแพง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา และ นายณัฐ วรรณบุตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมณฑล ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณคณะครู และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

คุณประโยชน์ที่พึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นกตัญญูตาแก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำให้กำลังใจและมีส่วนวางพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ปรารธนา นวมน์วม

58950043: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/ โรงเรียนประถมศึกษา/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด

ปรารภ นวมนวม: การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด (THE STUDY OF SUFFICIENCY ECONOMY OPERATIONS OF PRIMARY
SCHOOLS IN MUANGTRAT KHAOSAMING AND LAEMNGOP DISTRICT UNDER THE TRAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ประยูร
อัมสวาสดี, กศ.ด. 97 หน้า, ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 70 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง
ของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน จากนั้น
ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple
random sampling) ตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .20-.86 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test)
และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาตราด ในอำเภอเมือง
อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและ
รายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาตราด
ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาตราด
ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาตราด
ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด	10
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	13
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	17
แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	21
แนวคิดทางการดำเนินงานของโรงเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ	25
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผล.....	69
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข	87
ภาคผนวก ค	94
ประวัติย่อของผู้วิจัย	97

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด โรงเรียน	47
2	สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	53
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้าน	54
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความพอประมาณ	55
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความมีเหตุผล	57
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	59
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง	60
8	ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
9	ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน	62
10	ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน	63
11	ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน	64
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน	65
13	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน	66
14	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความมีเหตุผล	67
15	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดโรงเรียน	68
16	ค่าดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การศึกษาการดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามของ การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด.....	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสมัยที่โลกเปลี่ยนไปแล้วอย่างสิ้นเชิง เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ระดับความเข้มข้นของการผลิตแบบอุตสาหกรรมที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ระบบเศรษฐกิจโลกที่เชื่อมโยง พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโลก รวมทั้งของประเทศไทยเองที่เปลี่ยนไป ทำให้ประชากรในโลกยุคใหม่นี้ต้องการทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการอยู่อาศัยในโลกสมัยใหม่นี้ และการศึกษาก็เป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อสร้างทักษะต่าง ๆ เพื่อให้ประชากรในประเทศ สามารถมีความรู้และทักษะที่เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ดังนั้นแล้วจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ “การศึกษา” จะต้องถูกเปลี่ยนแปลงหรืออาจถึงขั้นต้องถูกปฏิวัติ เนื่องจากระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่เพียงพอและไม่สามารถสร้างทักษะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนได้อีกต่อไป (คณะกรรมการเครือข่ายพลังเยาวชนเพื่อการปฏิรูป, 2554, หน้า 1) ได้ัญญาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการ เป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาต่อไป (ประภาพร สุปัญญา, 2550, หน้า 5)

ประเทศไทยเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและสถานการณ์ในขณะนั้น ได้สะท้อนผลการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลและยั่งยืน เนื่องจากมุ่งการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่สังคมเผชิญปัญหาในหลายด้าน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ปัจจุบัน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวาง เป็นปรัชญาที่ชี้นำยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนาประเทศ ให้มุ่งสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนทุกภาคส่วนในสังคมไทย ได้นำไปเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนในทุกระดับตั้งแต่ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศ มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและบริหารจัดการความเสี่ยง ทำให้สังคมไทยสามารถฟันฝ่าและผ่านพ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและภัยพิบัติได้ดีกว่าในอดีต อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศในอนาคต สังคมไทยยังมีปัญหา เชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในสังคม และการบริหารจัดการ ภาครัฐที่อ่อนแอ ประกอบกับ ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นทั้ง โอกาสและข้อจำกัด จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง รวมทั้ง

การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และมีธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 19-21) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุลเป็นธรรมเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเพื่อปรับตัวและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน โลกยุคโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วน (เพ็ญญา ชีรทองดี, 2552, หน้า 3)

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมีพอกิน พอใช้พอกำพอกิน ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้ เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในวงการศึกษากลับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการดำรงชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียน เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม พัฒนาคุณภาพชีวิต ปลูกจิตสำนึกความเป็นไทย ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงกำหนด โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขึ้น จัดทำแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม และสถานศึกษาแบบอย่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จึงทำพิธีลงนามบันทึกข้อตกลง ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษากับโรงเรียนแกนนำในสังกัด ประกอบด้วย โรงเรียนวัดวัชคามคชทวีป โรงเรียนบ้านคลองเจ้า โรงเรียนบ้านคลองประทุน โรงเรียนบ้านเกาะหมาก โรงเรียนวัดอรุณจิตตาราม โรงเรียนชุมชนวัดบางกระดาน โรงเรียนวัดสลักเพชร โรงเรียนบ้าน โขดทราย โรงเรียนอนุบาล

วัดคลองใหญ่ โรงเรียนบ้านห้วยพัฒนา โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 44 และโรงเรียนอนุบาลเกาะช้าง โดยแต่ละโรงเรียนได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of understanding: MOU) ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่อย่างพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์และรายละเอียดของบันทึกข้อตกลง เพื่อให้ 1) สถานศึกษา จัดทำยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ดำเนินการอย่างจริงจังและยั่งยืน 2) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการ 3) พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน 4) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข สามารถเป็นต้นแบบให้กับนักเรียน ได้เป็นอย่างดี และ 5) สถานศึกษามีความพร้อมในการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ตลอดเวลา และสามารถรายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ทราบภายใน เดือนกันยายนของทุกปี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด, 2558, หน้า 4)

สภาพปัญหาของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีการบริหารสถานศึกษาตามข้อบ่งชี้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ได้ดำเนินการตามแนวทางกลยุทธ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนด เน้นการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้ไม่ดีเท่าที่ควร การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ กลยุทธ์ที่ 1 จึงได้มีคุณธรรม นำความรู้ น้อม นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติ โดยจัดตั้งโรงเรียนแกนนำเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่แต่ละอำเภอ เพื่อเป็นแบบอย่างหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายของโรงเรียนแกนนำแต่ละโรงเรียน โดยได้กำหนดนโยบายให้ทุกโรงเรียน นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและการดำเนินชีวิตประจำวัน ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า โรงเรียนได้มอบหมายนโยบาย โดยได้กำหนดเป็นพันธกิจ เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปบูรณาการในการจัด

การศึกษาแก่สถานศึกษาในสังกัด เพื่อเป็นการติดตามผลว่าการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละโรงเรียน ว่าเป็นอย่างไรและประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างไรเพื่อเป็นข้อมูลให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ทราบข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด, 2558, หน้า 22)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน มาใช้ในการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์
4. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน

คำถามในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ดังนี้

1. การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด อยู่ในระดับใด

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันหรือไม่

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ แตกต่างกันหรือไม่

4. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

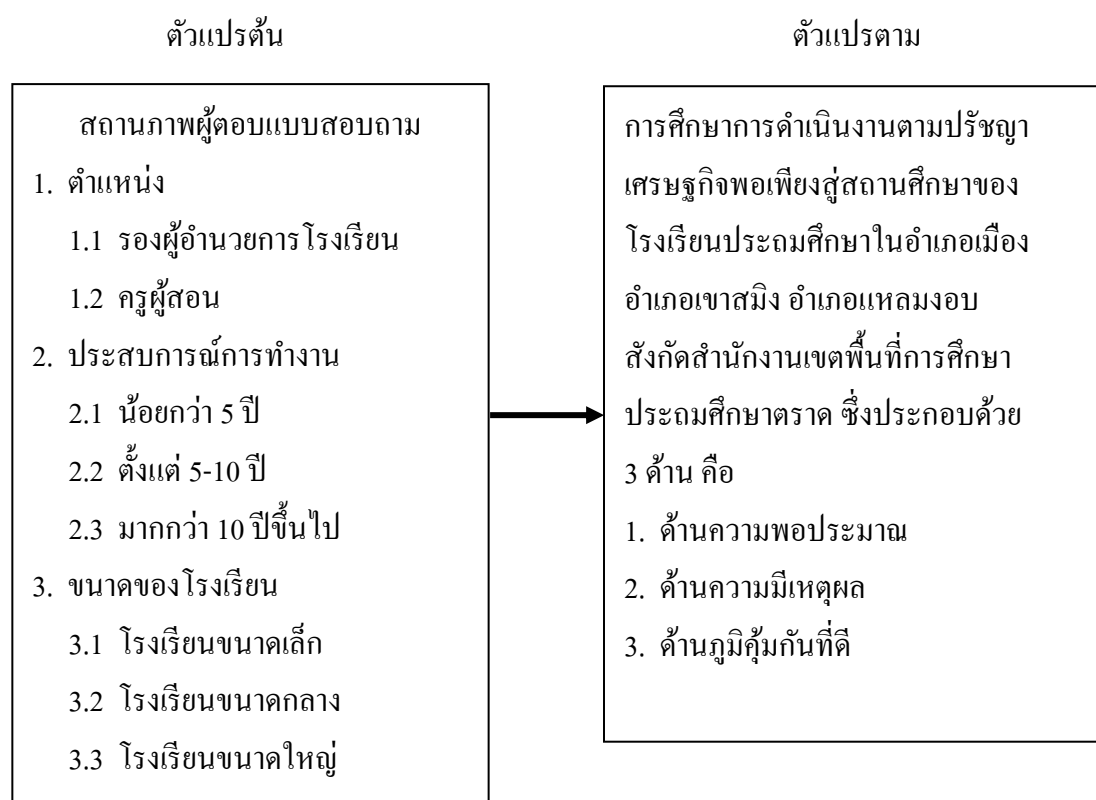
1. เปรียบเทียบการศึกษการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบการจัดการศึกษาในการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการจัดการศึกษาในการดำเนินงาน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงาน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 4-5) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้าน ภูมิคุ้มกันที่ดี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ให้ทราบถึงการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2. เป็นข้อมูลในการพิจารณาหาทางเสริมสร้างการบริหารของผู้บริหาร และทางปฏิบัติ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระบบงานของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และจะทำให้เกิด ระบบบริหารของผู้บริหารและการปฏิบัติของครูที่ดีต่อไป

3. ผลการศึกษานำไปใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งการศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 9)

- 1.1 ด้านพอประมาณ
- 1.2 ด้านความมีเหตุผล
- 1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้อง งานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 35 โรงเรียน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 70 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้อง งานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างตามตาราง กำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 59 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียนจากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 3.1.1 ตำแหน่ง

3.1.1.1 รองผู้อำนวยการโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.2.1 ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.2 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี

3.1.2.3 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

3.1.3.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

3.1.3.3 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน

3.2.1 ด้านความพอประมาณ

3.2.2 ด้านความมีเหตุผล

3.2.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรม ของสถานศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก คือ ด้านพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดีมี ดังนี้

1.1 ด้านความพอประมาณ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้วยความเหมาะสม พอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป สัมกับฐานะ ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

1.2 ด้านความมีเหตุผล หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้วยการพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้วยการเตรียมตัวพร้อมรับ กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

2. รองผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด

3. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ และทำการสอนในสถานศึกษา ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด

4. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งขนาดสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนตามร่าง หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 2) แบ่งขนาดโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้ดังนี้

4.1 ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

4.2 ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

4.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

5. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กำหนดเป็น 3 ช่วง คือ

5.1 ประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี

5.2 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี

5.3 ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

6. สถานศึกษา คือ โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ประกอบด้วย โรงเรียน 70 แห่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การศึกษา การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.1 ที่มา ความหมาย ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2 ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3 องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. แนวคิดทางการดำเนินงานของ โรงเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 5.1 กระบวนการศึกษาธิการกับเศรษฐกิจพอเพียง
 - 5.2 การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 5.3 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 วิจัยในประเทศ
 - 7.2 วิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด, 2558, หน้า 65-66)

อำนาจหน้าที่

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และความต้องการของท้องถิ่น
2. จัดวิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน
ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้ง
กำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่
การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม
สนับสนุนการจัดและพัฒนการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ
สถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนการศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้าน
การศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่
การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้รับมอบหมาย
ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการถือคุณพัฒนา ทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิด สร้างสรรค์ ปลุกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาค้นด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการ ให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงาน และเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริการ โภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

1. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน พื้นฟูและส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรมที่ดีและวิถีชีวิตทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
2. การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่พัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
3. การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต สนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรอาหาร และพลังงานส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ร่วมทางการศึกษาวิจัยกับภาคเอกชน
4. การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชนโดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และปลูกป่า โดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้มีการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหาร ศึกษาทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมบริการบริโภคที่เหมาะสมของบุคคลและชุมชน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและบริการบริโภค

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานคำจำกัดความของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การดำเนินชีวิต การมีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน สามารถเลี้ยงดูผู้คนที่ตนเองได้ โดยให้มีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการของตนเองได้ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องทำการผลิตอาหารถักทอเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายด้วยตนเอง แต่หมายถึงในหมู่บ้านจะต้องมีความพอเพียงในระดับหนึ่ง (กรมการปกครอง, 2541, หน้า 4-5)

ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ให้ความหมายไว้ตรงกับหลายท่าน คือ กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 40) และสุวิทย์ เมษินทรีย์ (2549, หน้า 173) ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งจะต้องปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขของความรอบรู้ และคุณธรรม ดังนี้ คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทย เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาด้วยการตั้งอยู่บนพื้นฐานของทาง สายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและต้องประกอบไปด้วย 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม

ความพอประมาณ

มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยามของความพอประมาณ ไว้ดังนี้ กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 46) กล่าวว่า ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดี (Dynamic optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและความพร้อมทางด้าน การต่อรองและการเปลี่ยนแปลง

ประเวศ วะสี (2540, หน้า 43) อธิบายได้ว่า พอประมาณ คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่พอมี พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

สมบัติ กุสุมาวดี (2550, หน้า 4) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่สูง โด่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้น ก็จะต้องไป

ในลักษณะไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ จากพระราชดำรัสด้านความประหยัด ประมาณรู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไป และสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยการประมาณ ทั้งประมาณตน และประมาณสถานการณ์ ประมาณตนให้รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มีความจำเป็นหรือไม่ แค่ไหน

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2550, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของความพอประมาณ ไว้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความเหมาะสมของการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของขนาดที่ไม่เล็กเกินไป หรือไม่ใหญ่จนเกินตัว แต่เป็นไปตามอัธภาพและสภาพแวดล้อม และในแง่ของจังหวะเวลาที่ไม่เร็วเกินไป

ฉันทวณิช ทองภักดี (2550, หน้า ๖) ได้อธิบายว่า พอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

เสรี พงศ์พิศ (2550 ข, หน้า 9) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี พองาม เป็นความถูกต้อง ดีงาม เป็นทางสายกลาง เป็นคุณธรรม เป็นอะไรที่วัดได้ด้วย “ใจ” ยิ่งใจสะอาด บริสุทธิ์เพียงใด ก็ยิ่งมองเห็นความถูกต้องดีงามได้ชัดเจนมากขึ้นเพียงนั้น สามารถชั่งวัดความพอดี พอประมาณ ได้ดีเพียงนั้น รู้จักแยกแยะระหว่าง ความจำเป็นกับความต้องการ ความจริงกับความเท็จ ความถูกต้องกับความผิด ความดีกับความเลว

รัชกร ธนวรมงคล (2555, หน้า 15) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความเหมาะสม พอเหมาะ พอดี ไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

สรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 19) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง โดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการวางแผนการใช้จ่าย อย่างพอดีพอควร

สรูปได้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีพอควรที่ไม่น้อยเกินไปหรือไม่มากเกินไป ในการใช้จ่ายอย่างประหยัดให้เหมาะสมกับสภาพหรือฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน

ความมีเหตุผล

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 40) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ (Expected results) อย่างรอบคอบ

สมบัติ กุสุมาลี (2550, หน้า 5) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย

ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ รู้จักประมาณ สถานการณ์ ประการสำคัญ คือ ต้องพิจารณาอย่างมีเหตุมีผล โดยใช้ความเป็นกลาง เทียบตรง ปราศจากอคติ เพราะการวิเคราะห์ วิเคราะห์ใด ๆ ที่ได้ชื่อว่ามีเหตุมีผลแล้วนั้น สำคัญอย่างยิ่งต้องใช้ ความเป็นกลาง ความไม่มีอคติ แล้วจะสามารถพิจารณาเหตุผลได้รอบด้าน และมีการตัดสินใจ อย่างรอบคอบที่สุด ความมีเหตุมีผล ความเป็นกลาง การปราศจากอคตินั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมี ภูมิคุ้มกันที่ดีคอยถ่วงน้ำหนัก

ดูจเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน (2550, หน้า 6) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การที่บุคคลได้พิจารณาอย่างรอบคอบด้วยวิธีต่าง ๆ ในการที่จะยอมเชื่อถือ ข้อเสนอใดเป็นความจริงเกี่ยวกับสาเหตุและผลที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจเพียง

ฉัตรพงษ์ ทองภักดี (2550, หน้า 7) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผลมีผล หมายถึง มีความรอบคอบในการใช้จ่าย ไม่ใช้จ่ายเกินอรรถภาพ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ไม่เป็นบริโภคนิยม

รัชกร ธนวรมงคล (2555, หน้า 16) กล่าวว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของ ความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยการพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

สรุปได้ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การคิด การตัดสินใจ สำคัญอย่างยิ่ง ต้องใช้ ความเป็นกลาง ความไม่มีอคติ แล้วจะสามารถพิจารณาเหตุผลได้รอบด้าน และมีการตัดสินใจ อย่างรอบคอบที่สุด ความมีเหตุมีผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลตลอดเวลา

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 40) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร (Self-immunity) เป็นการเตรียมตัว พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น การกระทำที่จะสามารถ เรียกได้ว่าพอเพียง (Systematic and dynamic optimum) นั้นมิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และ ผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ (Scenario) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ (Bounded rationality) และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยง (Risk management) เชิงพลวัต (Dynamic) จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียง

กองบรรณาธิการโพสิชั่นนิ่งค์ (2550, หน้า 58) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

คุณเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน (2550, หน้า 6) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมรับผลกระทบทั้งดีและไม่ดี ในอนาคตทั้งใกล้และไกล ตลอดจนมีความคิดและวิจารณญาณ ในการตัดสินใจ ยอมรับหรือปฏิเสธการชักจูงหรือการบีบบังคับ

ฉัฐพงษ์ ทองภักดี (2550, หน้า 7) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การมีเงินออม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพราะจะทำให้ผู้ช่วยเหลือยามยาก รวมทั้งการดูแลสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยง จากโรคร้ายไข้เจ็บ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2550, หน้า 51) ได้ให้ความหมายของการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ไว้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การจัดองค์ประกอบของการดำเนินงานให้มีสภาพ พร้อมรองรับต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้

สมบัติ กุสุมาวาลี (2550, หน้า 5) ได้อธิบายว่า ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เราจะเห็นถึงการคล้องเกี่ยวกันอยู่ของทั้งสามห่วง กล่าวคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกัน ในขณะที่เดียวกัน การมี ภูมิคุ้มกันที่ดีก็เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้พอประมาณ สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่ประมาณ มีการเตรียมพร้อมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ

เสรี พงศ์พิศ (2550 ก, หน้า 9) กล่าวว่า ภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง มีระบบชีวิตที่ดี ระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจที่ดีที่มีพลัง ไม่ใช่โครงการที่ทำแบบแยกส่วน แต่เป็นโครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นระบบที่ยึดโยงเกี่ยวกัน ก่อให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน

รัชกร ธนวรมงคล (2555, หน้า 18) กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึง ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การมีระบบชีวิตที่ดีเป็นรากฐานสำคัญ ที่ทำให้พอประมาณ สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่ประมาณ มีการเตรียมพร้อม ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มาและความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 6-9)

กล่าวไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด นานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลายท่าน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเวศ วะสี (2541, หน้า 16) ได้อธิบายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชนว่าถ้าสังคมไทยทำความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพื้นฐานกันอย่างทั่วถึง เราสามารถขจัดความยากจนของคนทั้งประเทศ พร้อมกับสร้างรากฐานทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้พื้นฟูบูรณะเพิ่มพูนขึ้นเต็มประเทศ ความขัดแย้งที่พื้นฐาน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบนมั่นคง และยั่งยืนเศรษฐกิจพื้นฐานหรือเศรษฐกิจชุมชน หรือเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2543, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การวางรากฐานอันมั่นคงและยั่งยืนของชีวิต

วรนุช อุณกร (2544, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

กรมการศาสนา (2550, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8 นครราชสีมา (2551, หน้า 10) ได้กล่าวให้ความหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

ชาคริสต์ เหลืองเจริญ (2556, หน้า 19) ได้กล่าวให้ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิถีรู้ วิถีคิด และวิถีปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนของทุกคน ทุกอาชีพ ทุกชุมชน เพื่อความอยู่ดีมีสุขร่วมกันของคนทุกคน เรียกคืนความดีงามที่เราเคยมีอยู่กลับมาและค้นหาทางเดินที่ถูกต้องกันใหม่ โดยการศึกษาให้มีความรู้จริงในสิ่งที่มี สิ่งที่ทำให้มีคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรู้ ความคิด และการกระทำที่ พอประมาณ พอดี มีเหตุมีผล มีการระวังตน ไม่ประมาท รู้จักระวังภัยในชีวิต การรู้ การคิด โดยสรุปแนวทางได้

ชมพู่ บุญมี (2557, หน้า 26) ได้กล่าวให้ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์ประกอบทุกด้าน โดยแนวปฏิบัติที่เป็นหลักสำคัญ คือ การยึดทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในการสร้างภูมิคุ้มกันนั้นต้องอาศัยความรอบรู้ และรอบคอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีความสำนึกในคุณธรรมเพื่อก้าวทันต่อโลกในปัจจุบัน

นันทวรรณ คอนหน้าย (2557, หน้า 32) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการพัฒนาที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณ ความมีเหตุผลสำนึกในคุณธรรมและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอที่ต้านทาน และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ด้วยวิธีรู้ วิธีคิด และวิธีปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนของทุกคน ทุกอาชีพ ทุกชุมชน เพื่อความเป็นอยู่ดี มีสุขร่วมกันของทุกคนในประเทศ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนการพัฒนาเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550 (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2550, หน้า 77-82) ได้กล่าวถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศใน 6 ประการ ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของคนจน
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
3. เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาว ในบริบทที่มีการแข่งขัน
4. หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบ โดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน
6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

นอกจากนี้แล้ว คณะทำงานขับเคลื่อนด้านการศึกษา ยังได้ระบุถึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคนด้านการพัฒนาเพิ่มอีก 3 ประการ ดังนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเสรีภาพในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอาัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตาและจิตสาธารณะ

2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลาย เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่อย่างมีรากเหง้าทางวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล/ สังคม กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาประเทศ เป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของชนจน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาว ในบริบทที่มีการแข่งขัน หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาล ในการบริหารงานภาครัฐ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ได้แบ่งองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 12-14)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่บนระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยง เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

กล่าวสรุปได้ว่า คือ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร ตนเองและสภาวะแวดล้อม เพื่อให้สามารถพึ่งตนโดยอาศัยความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบ และระมัดระวัง ควบคุม กับการมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคตามสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ได้ตลอดเวลา

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดสัมมนาในระหว่างวันที่ 28-30 มิถุนายน พ.ศ. 2545 ณ โรงแรมเลกาซี ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี และได้ให้ผู้นำชุมชนจากทุกภาคของประเทศไทย ร่วมกันค้นหาความหมาย และให้นิยามเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมุมมองของชุมชน จากประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปและแบ่งแยก พร้อมทั้งอธิบายความหมายของหลักปรัชญาดังกล่าวได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (กันตนา มานะกุล, 2550, หน้า 40-42)

1. ระดับจิตสำนึก เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกในชุมชนแต่ละคน ตระหนักถึงความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดี (ความสันโดษ) และรู้สึกถึงความพอเพียง คือ ดำเนินชีวิต “อย่างสมถะ” ประกอบสัมมาอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างถูกต้อง ไม่ให้ห้อยหยอกหรือโลภแล้ว ตักตวง หรือเบียดเบียนผู้อื่น จนเกินความจำเป็น แต่คิดเผื่อแผ่แบ่งปัน ไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าระดับความพอเพียงของแต่ละคนจะไม่เท่าเทียมกัน แต่สมาชิกทุกคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เห็นสอดคล้องกันในการยึดมั่นหลัก 3 ประการ คือ

1.1 การใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเองด้วย ความพยายาม ทำจิตใจให้ผ่องใส รวมทั้งมีความเจริญ และมีความเย็นในจิตใจอยู่เป็นประจำ อย่างต่อเนื่อง

1.2 การคิดพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คือ เมื่อมีปัญหาจากการดำเนินชีวิต ก็ให้ใช้สติปัญญาไตร่ตรอง หาสาเหตุของปัญหา และแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ก่อนที่จะคิดพึ่งผู้อื่นและมีการปรึกษาหารือ ถ้อยทีถ้อยอาศัย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน เป็นต้น

1.3 การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักลดละกิเลสและลดความต้องการของตนเองลง เพื่อให้เหลือแรงและเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากขึ้น

2. ระดับปฏิบัติ ชุมชนได้ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมาย และสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติได้เป็น 4 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 พึ่งตนเองได้ คือ ต้องพยายามพึ่งตนเองให้ได้ในระดับครัวเรือนก่อน ให้แต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการอย่างพอดี ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย โดยสมาชิกแต่ละคนต้องรู้จักตนเอง เช่น รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายในครอบครัวของตนเอง และสามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตนเองไม่ให้เกินนี้ และสมาชิกต้องรู้จักดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะควรจะสามารถพึ่งตนเองในเรื่องของปัจจัยสี่ ให้ได้ในระดับหนึ่ง

ขั้นที่ 2 หลังจากทีสมาชิกพึ่งตนเองในด้านปัจจัยสี่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว สมาชิกทุกคนควรพัฒนาตนเองให้สามารถ “อยู่ได้อย่างพอเพียง” คือ ดำเนินชีวิต โดยยึดหลักทางสายกลาง มัชฌิมาปฏิปทาให้ตนเองอยู่ได้อย่างสมดุล คือ มีความสุขที่แท้จริง โดยไม่ให้รู้สึกขาดแคลนจนต้องเบียดเบียนตนเอง หรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดี จนต้องเบียดเบียนผู้อื่นหรือเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม แต่ให้ดำเนินชีวิตดังที่สมาชิกในภาคเหนือเรียกว่า ดำเนินชีวิตด้วย การทำเกษตรแบบ “แกงโฮะ” คือ ให้มุ่งทำเกษตรแบบพออยู่พอกิน ปลูกไว้กินเองก่อน หากเหลือ จึงขาย และขยายพันธุ์ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการลงแขก เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแทนการใช้เครื่องจักรเพื่อทุ่นแรง

ขั้นที่ 3 สมาชิกในชุมชนควร “อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร” คือ มีความคิดที่จะแจกจ่าย แบ่งปันไปให้ผู้อื่น ซึ่งจะทำได้เพื่อนและเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดี ที่จะช่วยลด ความเห็นแก่ตัว และสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในจิตใจ เช่น ในการจัดทรัพยากรป่านั้น สมาชิกที่อาศัยอยู่บริเวณป่า จะมุ่งเก็บผลผลิตจากป่า เพื่อมาใช้ในการยังชีพให้พออยู่พอกิน เมื่อเหลือจึงค่อยแจกจ่ายออกไป ด้วยวิธีให้ ไม่ใช่วิธีขาย ซึ่งเมื่อทำได้ดังนี้ ก็จะทำให้สมาชิกมีทรัพยากรใช้หมุนเวียนได้ตลอดทั้งปี อย่างพอเพียง เพราะเก็บไปเพื่อกิน ไม่ได้เก็บไปขาย เพื่อเร่ง หาเงิน ซึ่งการมีจิตใจที่แบ่งปันกันนี้ จะเป็นพื้นฐานทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกต่อไป

ขั้นที่ 4 สมาชิกควร “อยู่ดียังขึ้นด้วยการเรียนรู้” คือ ต้องรู้จักพัฒนาตนเอง โดยการเรียนรู้ จากธรรมชาติ และประสบการณ์ในโลกกว้างด้วยตนเอง หรือจากการแลกเปลี่ยนร่วมกับผู้อื่น ให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่ทุกคนช่วยกันพัฒนาชีวิตของตนเองและผู้อื่นร่วมกัน มีการสืบทอด และเรียนรู้เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาให้เป็นสังคมที่มั่นคง และยั่งยืนตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้คุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นตัวนำ ไม่ได้ใช้เงินเป็นตัวตั้ง

3. ระดับปฏิเวธ (ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ) ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากประสบการณ์ที่แลกเปลี่ยนกันนั้น ครอบคลุมไปถึง ผลการวัดจากการปฏิบัติตามหลักการ ข้างต้นด้วย กล่าวคือ สมาชิกในแต่ละชุมชนได้พัฒนาชีวิตตนเองให้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการพัฒนา จิตใจ ให้เกิดความพอเพียงในทุกระดับของการดำเนินชีวิต ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และขยาย ไปถึงในระดับสังคม ดังนี้

3.1 ความพอเพียงในระดับครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ใน ลักษณะที่พึงพาตนเองได้อย่างมีความสุข ทั้งทางกายและทางใจ สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น รวมทั้งไม่เป็นหนี้สินของตนเองและครอบครัว แต่สามารถหาปัจจัย 4 มาเลี้ยง ตนเองได้ โดยที่ยังมีเหลือเป็นส่วนออมของครอบครัวได้อีกด้วย

3.2 ความพอเพียงในระดับชุมชน เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกจากแต่ละครอบครัว ในชุมชนมีความพอเพียงในระดับครอบครัว ก่อนที่จะรู้จักรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น บริหารจัดการปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือศักยภาพของสมาชิก ในท้องถิ่น ที่มีอยู่ให้สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสมดุล เพื่อให้เกิด ความเป็นอยู่ที่พอเพียงของชุมชนโดยรวมในที่สุด

3.3 ความพอเพียงในระดับสังคม เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่ง ที่มีความพอเพียง มาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนาตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียง ในที่สุด

โดยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ นั้น ประกอบด้วย กรอบแนวคิด คุณลักษณะ คำนิยามเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติและ ผลที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้ (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 8-12)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ มีหลักของความพอประมาณ (พอดี) 5 ประการ จากข้อสรุปของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ดังนี้

3.1.1 พอดีด้านจิตใจ คือ เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม

3.1.2 พอดีด้านสังคม คือ ช่วยเหลือเกื้อกูล รักรักสามัคคี สร้างความเข้มแข็ง ให้ครอบครัวและชุมชน

3.1.3 พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ รู้จักใช้และจัดการ อย่างฉลาดและรอบคอบและเกิดความยั่งยืนสูงสุด

3.1.4 พอดีด้านเทคโนโลยี คือ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อ ความต้องการเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและพัฒนาจาก ภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน

3.1.5 พอดีด้านเศรษฐกิจ คือ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผล ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ มีหลักของความมีเหตุผล ดังนี้

- 3.2.1 ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ
- 3.2.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ
- 3.2.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
- 3.2.4 ไม่หยุดนิ่งที่หาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก
- 3.2.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิกสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อ ความชั่ว ให้เป็นเครื่องทำลายตนเอง ทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูน รักษาความดีที่มีอยู่ให้ งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล มีหลักของการมีภูมิคุ้มกัน ดังนี้
- 3.3.1 มีความรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง
- 3.3.2 มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน และแบ่งปัน
4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ
- 4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
- 4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่
5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

แนวคิดทางการดำเนินงานของโรงเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ

กระทรวงศึกษาธิการกับเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2555, หน้า 4) กล่าวเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พ.ศ. 2550-2554 ไว้ว่า

“กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง”

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับ ร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและกำหนดแผนดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ

2. การนำสู่การปฏิบัติ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา

3. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

4. การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงผลงานของครู/ ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

ต่อมาคณะกรรมการบริหาร โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษา และคณะอนุกรรมการดำเนินงาน โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาได้ กำหนด “ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550-2554)” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกๆระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง

ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัด จำนวน 800 แห่ง

ระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549, หน้า 15) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนินการได้ 2 ส่วน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา และส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ได้ส่งเสริมให้บูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดขอบเขตของมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นและแต่ละชั้นปี ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กพึ่งตนเอง หรือใช้ชีวิตพอเพียง ระดับบุคคลและครอบครัว เช่น ครอบครัว ประถมศึกษาปีที่ 1 ช่วยเหลือคุณพ่อคุณแม่ล้างจานชาม เก็บขยะไปทิ้ง กวาดบ้าน จัดหนังสือไปเรียนเอง แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน กินอาหารหมดจาน ประถมศึกษาปีที่ 2 วิเคราะห์รายจ่ายของ มีตารางรอกค่าใช้จ่าย คุณพ่อ-คุณแม่ชื่ออะไรบ้าง เห็นคุณค่าของสิ่งของฝึกนิสัยประหยัด ครอบครัวมีรายได้และรายจ่ายเท่าไร ประถมศึกษาปีที่ 3 สอนให้รู้จักช่วยเหลือครอบครัวอย่างพอเพียง และรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่น มีส่วนร่วมสร้างครอบครัวพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน สามารถวิเคราะห์วางแผนและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียง เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการจัดการชุมชน และในที่สุดแล้วสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติ สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ต้องเริ่มเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศ และการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ หรือการศึกษาศถานการณ์สิ่งแวดล้อม สภาพปัญหา ด้านสังคมเป็นอย่างไร แดกแยกหรือสามัคคี เป็นต้น

กล่าวสรุปได้ว่า เน้นให้เด็กพึ่งตนเองหรือใช้ชีวิตพอเพียง ระดับบุคคลและครอบครัว ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน สามารถวิเคราะห์วางแผน สามารถ นำมาประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถ สสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ ให้เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติ สามารถทำประโยชน์ ให้กับสังคมและพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

2. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นรูปแบบของการจัดทำโครงการ โครงการงานและอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม

3. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ความรู้ (Knowledge)

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

การดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

1.2 พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและ คณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

1.4 ทบทวน หรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

- 1.6 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.7 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.8 เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
- 1.9 จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ
- 1.10 ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญ

ทุกขั้นตอน

กล่าวสรุปได้ว่า ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทุกระดับ มีการขับเคลื่อนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กร ซึ่งกำหนดให้มีกฎหมาย นโยบายและแผนงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เมื่อทุกภาคส่วนในสังคมไทยมีความเข้มแข็งพอเพียง อยู่ดี กินดี มีความสุข ก็จะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน มีศักดิ์ศรีในเวทีโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานตามโครงสร้างของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งตามขอบข่ายงานทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

1. การบริหารงานวิชาการ

แนวคิด

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้ โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดป้จจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การนิเทศการศึกษา
4. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
7. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณ

แนวคิด

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้ บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 48) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องตั้งแต่การอนุมัติเงินประจำงวด การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย การโอน การเปลี่ยนแปลงรายการเงินประจำงวด การขอใช้เงินเหลือจ่าย และการรายงานผลการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบด้วย โรงเรียน 70 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง
2. โรงเรียนบ้านดงกลาง
3. โรงเรียนวัดสลัก
4. โรงเรียนบ้านคลองศอก
5. โรงเรียนบ้านอ่างกระป๋อง
6. โรงเรียนวัดท่าโสม
7. โรงเรียนบ้านตามาง
8. โรงเรียนบ้านเกษมสุข
9. โรงเรียนบ้านเจียรพัฒนา
10. โรงเรียนบ้านมณฑล
11. โรงเรียนบ้านคอนสูง
12. โรงเรียนวัดดินแดง
13. โรงเรียนวัดเสนาณรงค์
14. โรงเรียนวัดประณีต
15. โรงเรียนวัดหม้อ
16. โรงเรียนบ้านโป่ง
17. โรงเรียนบ้านหนองบัว
18. โรงเรียนบ้านนาเกลือ
19. โรงเรียนวัดคีรีวิหาร
20. โรงเรียนวัดตะกาง
21. โรงเรียนคลองขวาง
22. โรงเรียนบ้านทุ่งไก่อัดัก
23. โรงเรียนวัดวรมงคลิตถาราม
24. โรงเรียนชุมชนวัดท่าพริก
25. โรงเรียนวัดวิเวกเมืองตราด

26. โรงเรียนบ้านโพรงตะเฒ่า
27. โรงเรียนบ้านไร่ป่า
28. โรงเรียนอนุบาลตราด
29. โรงเรียนอนุบาลวัดหนองบัว
30. โรงเรียนวัดท่าประคู้
31. โรงเรียนบ้านท่าเรือจ้าง
32. โรงเรียนบ้านเนินตาแมว
33. โรงเรียนบ้านสวนใน
34. โรงเรียนวัดบุปผาราม
35. โรงเรียนวัดตาพลาย
36. โรงเรียนชุมชนวัดแสนตุง
37. โรงเรียนวัดท่าหาด
38. โรงเรียนห้วยพัฒนา
39. โรงเรียนเนินตาบก
40. โรงเรียนวัดพนมพริก
41. โรงเรียนบ้านคลองใหญ่
42. โรงเรียนบ้านเนินดินแดง
43. โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง
44. โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ
45. โรงเรียนอนุบาลวัดน้ำเขียว
46. โรงเรียนวัดบางกระดาน
47. โรงเรียนบ้านอ่าวตาลคู่
48. โรงเรียนบ้านบางปิดบน
49. โรงเรียนบ้านบางปิดล่าง
50. โรงเรียนบ้านแหลมพร้าว
51. โรงเรียนวัดแหลมมะขาม
52. โรงเรียนชุมชนแหลมงอบ
53. โรงเรียนวัดวัง
54. โรงเรียนวัดแหลมหิน
55. โรงเรียนวัดหนองคันทรอง

56. โรงเรียนวัดหนองเสม็ด
57. โรงเรียนวัดสุวรรณมงคล
58. โรงเรียนวัดไทรทอง
59. โรงเรียนบ้านปากคลองน้ำเขียว
60. โรงเรียนวัดห้วยน้ำขาว
61. โรงเรียนบ้านเปรี๊ตใน
62. โรงเรียนบ้านฉางเกลือ
63. โรงเรียนบางปรุง
64. โรงเรียนวัดคลองขุด
65. โรงเรียนบ้านหนองปรือ
66. โรงเรียนวัดแหลมกัศ
67. โรงเรียนคลองประทุน
68. โรงเรียนชุมชนวัดอ่าวช่อ
69. โรงเรียนวัดอ่าวใหญ่
70. โรงเรียนสะพานหิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณ มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายงานการบริหารงานงบประมาณ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสม การเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

- 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินและผลดำเนินงาน
- 3.2 การประเมินผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
- 3.3 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 3.4 การจัดการทรัพยากร
- 3.5 การระดมทรัพยากร
- 3.6 การจัดการรายได้และผลประโยชน์
- 3.7 การลงทุนเพื่อการศึกษา
- 3.8 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 3.9 การบริหารการเงิน
- 3.10 การเบิกเงินจากคลัง
- 3.11 การรับเงิน
- 3.12 การเก็บรักษาเงิน
- 3.13 การจ่ายเงิน
- 3.14 การนำส่งเงิน
- 3.15 การกันเงินไว้เบิกเหลือปี
- 3.16 การบริหารบัญชี
- 3.17 การทำบัญชีการเงิน
- 3.18 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 3.19 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

4. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

- 4.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
- 4.2 การจัดหาพัสดุ
- 4.3 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง
- 4.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล

แนวคิด

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับ

การพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 25) ให้ความหมาย การบริหารงานบุคคลว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงาน ในอันที่จะ ให้ได้บุคลากรมาปฏิบัติงานตามความต้องการ และเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้องรวดเร็วและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจ ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายการบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

4. การบริหารงานทั่วไป

แนวคิด

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงาน อื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริมประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของ สถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษามีงานทั้ง 4 งาน หมายถึง เป็นกระบวนการที่จะทำให้ภาระงานในสถานศึกษา คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ

งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไปเป็นงานที่สำคัญที่จะต้องจัดการให้บรรลุสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ทั้ง 4 งาน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตำแหน่ง

สรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาญชัยณรงค์ ทรงคาศรี (2552) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน ชาวชุมชนชนบทที่มีสถานภาพในการมีตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน และชาวชุมชนชนบทที่มีสถานภาพในการเป็นสมาชิกองค์กรในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

กล่าวสรุปได้ว่า ตำแหน่งตัวแปรที่ศึกษาและน่าสนใจในการนำไปใช้ในการศึกษาคำเนิงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบประถมศึกษาตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด

ประสบการณ์

ประสบการณ์ทำงาน เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่าประสบการณ์มากน้อยเพียงใด ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานประสบการณ์แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี

ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่า รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยหรือมากกว่า จะดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจโรงเรียนมากกว่าได้มากน้อยเพียงใด ตามประสบการณ์โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สอดคล้องกับเพิงพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพฯ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นต่อสมรรถนะในการบริหารวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 24-26) จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงการบริหารตามแนวคิดธุรกิจพอเพียงของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศประสบการณ์การทำงาน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวสรุปได้ว่า ประสบการณ์เป็นตัวแปรที่ศึกษาและน่าสนใจในการนำไปใช้ในการศึกษา การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด

ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่าสถานศึกษามีจำนวนนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขนาดโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะได้รับการจัดสรรทรัพยากร ในการบริหารงานแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดสถานศึกษาตามเกณฑ์การปรับลดขนาดโรงเรียนให้เหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับสมดี สมพวงภักดี (2550) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิทักษ์ อ่าพินธุ์ (2553, หน้า 62) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนประสบปัญหาในระดับมาก และแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา

กล่าวสรุปได้ว่า ขนาดโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ศึกษาและน่าสนใจในการนำไปใช้ในการศึกษา การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาตราด ใน อำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประจักษ์ นาหนองตูม (2543) ศึกษาการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของโรงเรียนแกนนำ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านความพร้อมและสภาพปัญหาโรงเรียนมีความพร้อมด้านบุคลากร แต่มีปัญหาด้านชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน ยังไม่ให้การยอมรับและไม่สนับสนุน ด้านงบประมาณ ได้รับการจัดสรรจากทางราชการน้อย ค่าเช่า มีปัญหาด้านการปฏิบัติ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนน้อย ด้านการบริหารจัดการมีความพร้อมน้อยและปัญหามาก ด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์โครงการ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านสถานที่ศึกษาคูงาน สถานที่เรียนรู้อะกาศภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลจากการจัดกระบวนการเรียนรู้มีผลระดับ “มาก” นักเรียนรู้จักพึ่งตนเอง ขยัน อดทน สามัคคี มีการทำงานเป็นหมู่คณะและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้

สมดี สมพวงภักดี (2550) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ในระดับมากกว่าครูผู้สอน 3) สภาพการดำเนินงานตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่ขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก 5) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 6) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้มากกว่า ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็ก

สมบัติ กุสุมาวดี (2551, หน้า 85-105) ได้ทำการศึกษาหลักการและสาระสำคัญของหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสังเคราะห์เข้ากับหลักวิชาด้านการพัฒนาองค์กร เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาองค์กรและเพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร ในทางปฏิบัติได้จริง จากการศึกษาพบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่เน้นให้ ความสำคัญกับการมอง โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องรู้จักปรับตัวให้เท่าทันกับ การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การรู้จักประมาณตน รู้จักวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล และรู้จักเตรียมการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ตลอดเวลา ยึดหลักการพึ่งพาตนเองและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยยึดหลักของความรู้ คู่คุณธรรม งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษา ในรูปแบบของกรณีศึกษา โดยการประยุกต์เอาหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาองค์กร ทั้งจากองค์กรของภาครัฐและองค์กรเอกชน โดยกลุ่มองค์กร จากภาครัฐศึกษาตัวอย่างจาก กรมราชทัณฑ์ ส่วนกลุ่มองค์กรธุรกิจเอกชน ได้ทำการศึกษา เครื่องซีเมนต์ไทย ทำให้ทราบถึงแนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์กับ การพัฒนาองค์กรที่มีหลักสำคัญสามประการ ได้แก่ การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือน ฐานรากขององค์กร การออกแบบและพัฒนาองค์กรอย่างมีคุณภาพ และต้องสร้างคุณภาพระหว่าง คน กับองค์กร กล่าวคือทั้งคนและองค์กรควรมีหลักคิดและวิธีปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี (2552) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชาวชุมชน ชนบท ได้แก่ ความพอเพียงตามสภาพทางเศรษฐกิจ ต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังคม และวัฒนธรรม ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างได้แก่ ความผูกพันต่อประ โยชน์ส่วนรวม ความต้องการพัฒนาให้เป็นชุมชนตัวอย่าง ความศรัทธา

ในผู้นำ และการปฏิบัติตามคำเชิญชวนของเพื่อนบ้าน ส่วนชาวชุมชนชนบทมีการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษา และการพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ความตระหนัก ความรู้ เจตคติ ทักษะ การประเมินผล การร่วมเรียนรู้เทคโนโลยี เศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจ และสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมฯ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ การวางแผน กระทำ ตรวจสอบ และแก้ไข อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ยังพบว่าชาวชุมชนชนบทที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ การพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน แตกต่างกัน ชาวชุมชนชนบทที่มีกลุ่มอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน แตกต่างกัน ชาวชุมชนชนบทที่มีสถานภาพในการเป็นแกนนำสมาชิกกลุ่มในชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน การมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน และการพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน ชาวชุมชนชนบทที่มีสถานภาพในการมีตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน และชาวชุมชนชนบทที่มีสถานภาพในการเป็นสมาชิกองค์กรในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (y) ของชาวชุมชนชนบท ($F = 20.47, p \leq .005$) มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นแกนนำสมาชิกกลุ่มในชุมชน (x_1) และการมีส่วนร่วมกระทำ (x_2) ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ $y = 2.50 + 0.47x_1 + 0.28x_2$ โดยมีความแม่นยำในการพยากรณ์ ร้อยละ 31.00 ($R^2_{adj} = .31$) ส่วนรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชาวชุมชนชนบท ประกอบด้วย การสร้างการมีส่วนร่วมวางแผนกิจกรรมกลุ่ม ให้มีความตระหนัก ความรู้ และเจตคติ การกระทำกิจกรรมกลุ่มให้มีทักษะ การตรวจสอบกิจกรรมกลุ่มให้มีการสนับสนุน การประเมินผล และการปรับปรุงกิจกรรมกลุ่มให้มีส่วนร่วมเรียนรู้

ชัชกร ชนวนมงคล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 ผลการวิจัยโดยรวมพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและ

การจัดการการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3 จำแนกตามประเภทโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชยอนันต์ หาญจิต (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศไทยประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสมกับการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศไทย ทั้งบนเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาของประชาคมอาเซียนมีความเหมาะสมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกแนวทาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศไทยในทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ชาคริสต์ เหลืองเจริญ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการศึกษพบว่า 1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายข้อ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ผลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด อยู่ในระดับปานกลาง 2) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามพื้นที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความพอประมาณ แตกต่างกัน

ชมพู บุญมี (2557) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ได้จำแนกผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบค่าที (*t*-test independent) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

จาบัคเค (Djabatey, 1998, p. 345 cited in Koh, 1999) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การวางแผนการใช้ที่ดิน พื้นที่ว่างเปล่าและเศรษฐกิจของชุมชน: บทบาทการเกษตรในชุมชนเมืองอาครา (Accra) ประเทศกานา (Ghana) พบว่า วิธีการของแผนการปรับเปลี่ยน โครงสร้าง ก่อให้เกิดปัญหา มาสู่ผู้คนที่อาศัยในเขตกานานับล้านคน ซึ่งนำไปสู่การทำงานระบบความปลอดภัยทางสังคม

การตอบสนองต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ล่าช้า การเพิ่มจำนวนของผู้คนที่อาศัยในอาครา ข้อมูลที่ได้รับการสำรวจเปิดเผยว่าการเพาะปลูกในเมืองอาครา สนับสนุนเศรษฐกิจที่สำคัญของชาวบ้านในการประกอบอาชีพในรูปแบบของการประกอบการด้านอาหาร การผลิตรายได้ การลดค่าใช้จ่ายในการครองชีพและอื่น ๆ จากการค้นคว้า พบว่า การเพาะปลูกไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารเท่านั้น แต่เป็นการเริ่มต้นที่ค่อนข้างถาวร เพื่อพัฒนาด้านมาตรฐานการครองชีพ และนอกจากนี้ ยังปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงการแปรรูปที่ดีไปสู่ความเป็นจริง ตามความต้องการของชุมชน โดยฝ่ายวิธีการจัดการนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานของการวางแผน

ลาusti และเพนทิเนน (Lausti & Penttinen, 1998, p. 116) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อป้องกันระบบน้ำที่เลือกใช้ในการเกษตรกรรม จากการค้นคว้ามีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ผลิต ผู้มีอำนาจในการป้องกันระบบน้ำที่ใช้ในการเกษตร เลือกวิธีที่เหมาะสม นำไปสู่ประสิทธิภาพทางด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ การสังเกตจากข้อมูลและวิธีการใช้น้ำในการปล่อยน้ำเข้าไปตามสายน้ำในพื้นที่ ซึ่งมีระบบคอยควบคุมป้องกัน สิ่งที่ส่งผลต่อการสนับสนุนต่อการตัดสินใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้น้ำในปัจจุบัน คือ ทิศทางและการเปลี่ยนแปลงสภาพน้ำ คุณภาพและป้องกัน ซึ่งเป็นที่ถูกละเลยด้วยเหตุผลที่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อม

โก (Koh, 1999, p. 324) ได้ทำการศึกษา เรื่องความต่อเนื่องในการทำการเกษตรและสืบทอดวิกฤตการณ์ทางสังคมเกษตรในเกาหลีใต้ พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในเกาหลีใต้ เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเกษตร เป็นสิ่งที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการสืบทอดทางสังคมของการเกษตร โดยผ่านสังคมประเพณี ทำให้เกิดปัญหาไม่จบสิ้น การค้นคว้าได้สำรวจความเคลื่อนไหวความต่อเนื่องในการทำการเกษตร การดำรงชีวิตเพื่อประเมินถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคม การทดลองความผันแปรได้ถูกคิดขึ้นบนฐานความเชื่อ ความคิดทางสังคม การทดลองความผันแปร ได้ถูกคิดขึ้นบนฐานความเชื่อ ความคิดทางสังคมวิทยา ซึ่งส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องของครอบครัวที่ทำการเกษตรของชาวเกาหลีใต้ เกิดจากปัญหานายทุนและวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งผู้คนที่ทั้งระดับครอบครัวและระดับเศรษฐกิจในเมืองใหญ่ การค้นพบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ นโยบายของรัฐบาลเริ่มมุ่งที่จะแก้ปัญหาทางการเกษตร โดยสนับสนุนวิสาหกิจทางการเกษตรและจะต้องเอาใจใส่ต่อวัฒนธรรมทางสังคมพร้อมกับปัจจัยทางเศรษฐกิจด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาประเทศตามเป็นคำสอนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีความชัดเจน สามารถอธิบายรายละเอียดได้เป็นขั้นเป็นตอน จากงานวิจัยข้างต้น งานวิจัยต่างประเทศส่วนมากมีการศึกษา

แต่เฉพาะในกลุ่มเป็นชุมชน เพื่อพัฒนาให้ประชาชนรู้จักใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการยังชีพและการนำไปใช้ทางด้านเกษตรมากกว่าการนำมาใช้ในสถานศึกษา ส่วนในงานวิจัยในประเทศไทย ได้มีบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา การศึกษา การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการศึกษา มาปรับใช้ในการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การศึกษา การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ข้าราชการ โรงเรียน ประถมศึกษาที่ดำเนินงานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 70 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษา เขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-609) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	รองผู้บริหาร/ ครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก	34	29
โรงเรียนขนาดกลาง	24	20
โรงเรียนขนาดใหญ่	12	10
รวม	70	59

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นได้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพอประมาณ ด้านมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 13) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพอประมาณ ด้านมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนของคำถามแต่ละข้อตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961)

1. ด้านพอประมาณ	จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านมีเหตุผล	จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	จำนวน 10 ข้อ
5 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด	
4 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก	
3 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง	
2 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย	
1 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด	

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการดำเนินงานตามเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อนำเนื้อหาหาวิเคราะห์แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามโดยมีเนื้อหาครอบคลุมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้สำรวจเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

3. นำแบบสอบถามมาหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) (สุวิมล ติรกานันท์, 2549, หน้า 139) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี
อนันต์นารี	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 ดร.ธนวิน ทองแพง	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.3 นายณัฐ วรรณบุตร	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านมณฑล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด

โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การให้คะแนน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

เกณฑ์การผ่าน IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) จังหวัดตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .20-.86

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .93

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 ฉบับ ให้แก่รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา 59 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้น นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน เป็นตัวชี้วัด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121) แล้วแปรความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานโดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t -test)
 - 3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบค่าที่ (t -test)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
r	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นลำดับขั้นตอนตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 รองผู้อำนวยการโรงเรียน	3	5.08
1.2 ครูผู้สอน	56	94.92
รวม	59	100
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี	12	20.34
2.2 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี	26	44.07
2.3 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป	21	35.59
รวม	59	100
3. ขนาดของโรงเรียน		
3.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน	29	49.15
3.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121- 300 คน	20	33.90
3.3 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป	10	16.95
รวม	59	100

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานภาพ จำแนกตามตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.08 ครูผู้สอน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 94.92 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.34 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 44.07 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 35.59 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 49.15 ขนาดกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 ขนาดใหญ่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<i>n</i> = 59		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านความพอประมาณ	4.25	0.67	มาก	2
2. ด้านความมีเหตุผล	4.18	0.72	มาก	3
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	4.40	0.41	มาก	1
รวม	4.28	0.60	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจาก ค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง
และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
ด้านความพอประมาณ

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	<i>n</i> = 59		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนและสังคมเพื่อความคุ้มค่าในการจัด การศึกษา	4.20	0.83	มาก	7
2. ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเหมาะสม	4.34	0.61	มาก	2
3. ผู้บริหารใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินฐานะของตน	4.12	0.79	มาก	10
4. ผู้บริหารประมาณการใช้จ่ายในการบริหารงาน ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงิน ของสถานศึกษา	4.25	0.63	มาก	5
5. ผู้บริหาร มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายของ สถานศึกษาเป็นประจำ	4.15	0.61	มาก	9
6. ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา	4.19	0.60	มาก	8
7. ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่งอำนาจหน้าที่ ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม	4.41	0.70	มาก	1
8. ผู้บริหารมีการจัดหาบุคลากรสอดคล้องกับ ความต้องการของสถานศึกษา	4.24	0.63	มาก	6
9. ผู้บริหาร จัดอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.27	0.69	มาก	4

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	<i>n</i> = 59		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
10. ผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างพอเพียง	4.32	0.60	มาก	3
รวม	4.25	0.67	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประถมศึกษาตราด ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการมอบอำนาจ และแบ่งอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารมีการประสาน ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง
 และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
 ด้านความมีเหตุผล

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	<i>n</i> = 59		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำ/ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนด้วยการคิดค้นหรือผลิตสื่อจากวัสดุ พื้นบ้านนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน	4.19	0.73	มาก	6
2. ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.42	0.62	มาก	1
3. ผู้บริหารมีประสิทธิภาพทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ได้เต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	3.61	1.03	มาก	10
4. ผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน อย่างมีเหตุผล	4.10	0.71	มาก	7
5. ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่ใช่อารมณ์ แต่ใช้หลักการวิชาการและความมีเหตุผลเสมอ	4.39	0.62	มาก	2
6. ผู้บริหารมีการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน	4.34	0.63	มาก	4
7. ผู้บริหารมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงาน ผ่านผู้ปฏิบัติโดยยึดหลักของเหตุผลและความคิดเห็น ส่วนร่วม	4.07	0.76	มาก	8
8. ผู้บริหารมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและ ด้วยความโปร่งใส	4.25	0.66	มาก	5
9. ผู้บริหารศึกษาหาข้อมูลในสถานศึกษาเพื่อนำหลักการ แนวคิดทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการปฏิบัติโครงการ	4.02	0.78	มาก	9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	<i>n</i> = 59		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
10. ผู้บริหารศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังกว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจ ที่จะนำบุตรหลานมาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา	4.36	0.66	มาก	3
รวม	4.18	0.72	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ
จากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและ
ประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่ใช้อารมณ์แต่ใช้หลักการวิชาการและความมี
เหตุผลเสมอ และผู้บริหารศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังกว่ามีคุณภาพได้รับ
การไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง
และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	<i>n</i> = 59		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตาม หลักวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.27	0.69	มาก	7
2. ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงาน อยู่เสมอ	4.54	0.54	มากที่สุด	1
3. ผู้บริหารมีการจัดสรรรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายวัน และงบประมาณที่ได้รับ	4.29	0.74	มาก	6
4. ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียน ได้รู้จักตนเองกับความรู้ความสามารถของตนเอง	4.27	0.72	มาก	8
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	4.29	0.72	มาก	5
6. ผู้บริหารแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา	4.15	0.64	มาก	10
7. ผู้บริหารมีการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ทุกชั้นตอนก่อนการตัดสินใจปฏิบัติงาน	4.24	0.70	มาก	9
8. ผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรมเสมอ	4.29	0.67	มาก	4
9. ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงความต้องการของชุมชน และนักเรียนเป็นหลัก	4.41	0.67	มาก	2
10. ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.34	0.76	มาก	3
รวม	4.40	0.41	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงานอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ จากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึง ความต้องการของชุมชนและนักเรียนเป็นหลัก ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรมเสมอ

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตำแหน่ง							
	รองผู้อำนวยการ (n = 3)				ครูผู้สอน (n = 56)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอประมาณ	3.73	0.40	มาก	3	4.28	0.42	มาก	2
2. ด้านความมีเหตุผล	3.90	0.35	มาก	2	4.19	0.43	มาก	3
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.93	0.21	มาก	1	4.33	0.47	มาก	1
รวม	3.85	0.32	มาก		4.27	0.44	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ

ครูผู้สอนเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ตำแหน่ง				<i>t</i>	<i>p</i>
	รองผู้อำนวยการ (<i>n</i> = 3)		ครูผู้สอน (<i>n</i> = 56)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านความพอประมาณ	3.73	.40	4.28	.42		
2. ด้านความมีเหตุผล	3.90	.35	4.19	.43		
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.93	.21	4.33	.47	-1.45	.15
รวม	3.85	.32	4.27	.44	-1.60	.18

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ประสบการณ์การทำงาน											
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 12)				ตั้งแต่ 5-10 ปี (n = 26)				มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 21)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอประมาณ	4.42	0.39	มาก	1	4.20	0.43	มาก	2	4.21	0.45	มาก	2
2. ด้านความมีเหตุผล	4.34	0.41	มาก	3	4.14	0.41	มาก	3	4.13	0.46	มาก	3
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	4.41	0.12	มาก	2	4.25	0.46	มาก	1	4.32	0.51	มาก	1
รวม	4.39	0.31	มาก		4.20	0.43	มาก		4.22	0.47	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านความพอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	1.15	.32
	ภายในกลุ่ม	10.28	56	0.18		
	รวม	10.71	58			
2. ด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	1.14	.33
	ภายในกลุ่ม	10.35	56	0.18		
	รวม	10.77	58			
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.49	.61
	ภายในกลุ่ม	12.25	56	0.22		
	รวม	12.47	58			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.18	0.93	.42
	ภายในกลุ่ม	10.96	56	0.19		
	รวม	11.32	58			

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ขนาดโรงเรียน											
	ขนาดเล็ก (n = 29)				ขนาดกลาง (n = 20)				ขนาดใหญ่ (n = 10)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอประมาณ	4.33	0.38	มาก	2	4.31	0.48	มาก	2	3.88	0.25	มาก	1
2. ด้านความมีเหตุผล	4.27	0.43	มาก	3	4.19	0.44	มาก	3	3.85	0.24	มาก	2
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	4.35	0.39	มาก	1	4.50	0.47	มาก	1	3.82	0.29	มาก	3
รวม	4.32	0.40	มาก		4.33	0.46	มาก		3.85	0.26	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านความพอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	1.64	2	0.82	5.08*	.00
	ภายในกลุ่ม	9.06	56	0.16		
	รวม	10.71	58			
2. ด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม	1.34	2	0.67	3.98*	.02
	ภายในกลุ่ม	9.43	56	0.17		
	รวม	10.77	58			
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	3.13	2	1.56	9.38*	.00
	ภายในกลุ่ม	9.34	56	0.17		
	รวม	12.47	58			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.04	2	1.02	6.15*	.01
	ภายในกลุ่ม	9.28	56	0.17		
	รวม	11.32	58			

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เมื่อพบว่าแตกต่างกันจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ดังตารางที่ 13-15

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.33	4.31	3.88
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.33	-	0.02	0.45*
โรงเรียนขนาดกลาง	4.31	-	-	0.43*
โรงเรียนขนาดใหญ่	3.88	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานตามเศรษฐกิจพอเพียงของด้านความพอประมาณ มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความมีเหตุผล
จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.27	-	0.08	0.42*
โรงเรียนขนาดกลาง	4.19	-	-	0.34
โรงเรียนขนาดใหญ่	3.85	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานตามเศรษฐกิจพอเพียงของด้านความมีเหตุผลมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี
จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.35	-	0.04	0.43*
โรงเรียนขนาดกลาง	4.50	-	-	0.51
โรงเรียนขนาดใหญ่	3.82	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานตามเศรษฐกิจพอเพียงของด้านภูมิคุ้มกันที่ดีมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด มีจำนวน 30 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20-.86 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล

- 1.1 ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง

1.2 ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่ใช่อารมณ์ แต่ใช้หลักการวิชาการและความมีเหตุผลเสมอ และผู้บริหารศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงานอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและนักเรียนเป็นหลัก ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียนผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมเสมอ

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานตามเศรษฐกิจพอเพียงของด้านความพอประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

4.1 ด้านความพอประมาณ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ด้านความมีเหตุผล พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน ได้กำหนด โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขึ้น จัดทำแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาดั้งเดิม และสถานศึกษาแบบอย่างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีการทำพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมีพอกิน พอใช้พอก่ออยู่พอกินในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้ เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวงการศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนินฐา เฝ้าม่วง (2554, หน้า 56) เรื่องการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม มีการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม มีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง จัดอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ประมาณการใช้จ่ายในการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงินของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภารัตน์ บุคคาวงค์ (2558, หน้า 70) เรื่อง การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการสร้างความปลอดภัย โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติงานไม่ใช่อารมณ์แต่ใช้หลักการวิชาการและความมีเหตุผลเสมอ การยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา มีการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมปฏิบัติงานจึงทำให้ส่งผลต่อการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภัทราวิณี กิจสนธิ์ (2556, หน้า 99) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มอบหมายหน้าที่ให้ครู สอดคล้องกับความรู้และประสบการณ์ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารอาคารสถานที่และจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตลอดจนให้ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของแหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ประโยชน์ได้ยาวนาน จึงทำให้ส่งผลต่อการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภารัตน์ บุคคาวงค์ (2558, หน้า 74) ได้ศึกษา

เรื่องการบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2552, หน้า 75) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นผู้ริเริ่มและเป็นการนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นผู้นำนโยบายมาปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรพรรณ อติภิญโญ (2557, หน้า 64) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา จึงส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุภารัตน์ บุคดาวงค์ (2558, หน้า 78) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การบริหารงานตาม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2552, หน้า 77) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองอำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพบริบทที่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผลและด้านภูมิคุ้มกันที่ดี มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนข้าราชการครูจำนวนน้อย จึงส่งผลให้มีโอกาสของการประชุมปรึกษาหารือกันมาก ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการมากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ อัครกัญญา (2557, หน้า 65) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมดี สมพวงภักดี (2550, หน้า 71) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความพร้อมประมาณ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้มีหลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน
2. ด้านความมีเหตุผล ผู้บริหาร โรงเรียนควรส่งเสริมความสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้บริหาร โรงเรียนควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา
4. การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ควรคำนึงถึงความแตกต่างของขนาดโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2541). *เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กรมการศาสนา. (2550). *80 พรรษาเกิดไ้ทองคำรัชนี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ทฤษฎีใหม่ในหลวง ชีวิตที่พอเพียง*. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2546). *กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <http://sufficiencyeconomy.org/show.php?id=59>
- กองบรรณาธิการ โพลีซันนิ่งค์. (2550). *Sufficiency economy เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ไทยเดย์ ด็อท คอม.
- กัณทนา มานะกุล. (2550). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขนิษฐา เผ่าม่วง. (2554). *การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการเครือข่ายพลังเยาวชนเพื่อการปฏิรูป. (2554). *คู่มือฉบับพกพา “ปฏิรูปการศึกษาไทย”*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการกิจการเพื่อการสื่อสารสังคม.
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. (2550). *รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย.
- ชมพู บุญมี. (2557). *การศึกษายาทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชัยอนันต์ หาญจิต. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาคริสต์ เหลืองเจริญ. (2556). การบริหารโดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นมาและความหมาย. ใน การสัมมนาวิชาการประจำปี 2550 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คุณเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน. (2550). หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างค่านิยมในแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รัชกร ธนวงมงคล. (2555). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทวรรณ คอนหน่าย. (2557). การประเมินโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านไม้รุกขวิสิทธิ์ประชาสรรค์. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประจักษ์ นาหนองคูม. (2543). การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ของโรงเรียนแกนนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประภาพร สุปัญญา. (2550). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของ
แกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วม โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประเวศ วะสี. (2540). ยุทธศาสตร์การเรียนรู้. วารสารคำคุณ, 3(7), 10-11.
- ประเวศ วะสี. (2541). ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม.
กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. ใน
ปาฐกถาพิเศษการสัมมนายุทธศาสตร์การสื่อสารในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2549 ณ หอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมการพิมพ์.
- พรพรรณ อัดถิญา โย. (2557). ศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิทักษ์ อำพันธุ์. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สถาบันไทยพัฒนา.
- เพ็ญญา ชีรทองดี. (2552). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เพชรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภัทรวิณี กิจสนธิ์. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2552). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรนุช อุษณกร. (2544). ในหลวงผู้ทรงพระอัจฉริยภาพ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิทย์ เมษินทรีย์. (2549). จุดเปลี่ยนประเทศไทย เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: สยาม เอ็ม แอนด์ บี พลัับบลิชซิ่ง.
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมคิด สมพวงภักดี. (2550). สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมบัติ กุสุมาลี. (2550). หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ กุสุมาลี. (2551). หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 48(1), 85-105.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2558). แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดตราด ประจำปี 2558-2560. ตราด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2558). นโยบายการลดขนาดโรงเรียน เข้าถึงได้จาก <http://www.ptt2.go.th/plan/images/1682.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การขับเคลื่อนนโยบาย สพฐ. ปี 2550-2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: อาร์ ซี แอล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก [http://www.Secondary41.go.th/doc/pp/evabook_pp20\(1\).pdf](http://www.Secondary41.go.th/doc/pp/evabook_pp20(1).pdf)
- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8 นครราชสีมา. (2551). *การวิจัยเรื่องการนำแนวพระราชดำริสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 1- 12 และกรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2550*. นครราชสีมา: สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8 นครราชสีมา.
- สุดารัตน์ บุคคาวงค์. (2558). *การบริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. *วารสารวิชาการ*, 45(2), 1-6.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2549). *จุดเปลี่ยนประเทศไทย เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: สยาม เอ็ม แอนด์ บี พลัับลิชชิง.
- เสรี พงศ์พิศ. (2550 ก). *เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ ถ้าใจปรารถนา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

- เสวี พงศ์พิศ. (2550 ข). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์
การพิมพ์.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Djabatey, R. L. (1998, May). Spec, land-use planning and the household economy: The role of
urban agriculture in the Accra metropolitan area chanal. *Dissertation Abstracts
International, 59*(12), 345.
- Koh, S. H. (1999, July). Farm succession and inheritance: The social reproduction crisis in south
Korean agriculture. *Dissertation Abstract International, 60*(10), 324.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Education and Psychological Measurement, 30(30), 607-608.
- Lausti, A., & Penttinen, M. (1998). The analysis of return and its components of non industrial
private forest ownership by forestry board districts in Finland. *Silva Fennica, 32*(1),
75-95.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องในการมือวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.0521

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

14 กันยายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวปรารถนา นวมน์วม รหัส 58950043

งานนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.0522

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

17 กันยายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนาม
ต่อไปนี้

นางสาวปรารถนา นวมน์วม รหัส 58950043

งานนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.0523

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

19 กันยายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวปรารถนา นวมน์วม รหัส 58950043

งานนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

1.2 เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาในการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิงและอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง

1.3 เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาในการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์

1.4 เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาในการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ รองผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

3. แบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

4. คำตอบจากแบบสอบถามนี้ใช้การศึกษาข้อมูลเพื่อวิจัยเท่านั้นจะ ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งด้านส่วนตัวและด้านการงานแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ปรารถนา นวมน์วม
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

- () รองผู้อำนวยการ โรงเรียน
- () ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์ทำงาน

- () ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี
- () ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี
- () ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดโรงเรียน

- () ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน
- () ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน
- () ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด**

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นรองผู้อำนวยการ โรงเรียนและข้าราชการครู ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษาของท่านว่าได้ปฏิบัติในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ โดยมีลำดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ด้านความพอประมาณ ผู้บริหารพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมเพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา
2	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม
3	ผู้บริหารใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน
4	ผู้บริหารประมาณการใช้จ่ายในการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงินของสถานศึกษา
5	ผู้บริหาร มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายของสถานศึกษาเป็นประจำ
6	ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา
7	ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม
8	ผู้บริหาร มีการจัดหาบุคลากรสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา
9	ผู้บริหาร จัดอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
10	ผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง
11	ด้านความมีเหตุผล ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำ/จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนด้วยการคิดค้นหรือผลิตสื่อจากวัสดุพื้นบ้านนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน

ข้อ	การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
12	ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
13	ผู้บริหารมีประสิทธิภาพทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์
14	ผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานอย่างมีเหตุผล
15	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่ใช่อารมณ์แต่ใช้หลักการวิชาการ และความมีเหตุผลเสมอ
16	ผู้บริหารมีการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน
17	ผู้บริหารมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงานผ่านผู้ปฏิบัติ โดยยึดหลักของเหตุผลและความคิดเห็นส่วนร่วม
18	ผู้บริหารมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและด้วยความโปร่งใส
19	ผู้บริหารศึกษาหาข้อมูลในสถานศึกษาเพื่อนำหลักการ แนวคิดทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการปฏิบัติโครงการ
20	ผู้บริหารศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลาน มาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา
21	ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้บริหารมีการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามหลักวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
22	ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆมาใช้ในการงานอยู่เสมอ
23	ผู้บริหารมีการจัดสรรรายจ่ายให้สมดุลกับรายวันและงบประมาณที่ได้รับ
24	ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองกับความรู้ความสามารถของตนเอง

ข้อ	การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ
26	ผู้บริหารแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา
27	ผู้บริหารมีการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาทุกชั้นตอนก่อนการตัดสินใจปฏิบัติงาน
28	ผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมเสมอ
29	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและนักเรียนเป็นหลัก
30	ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียนผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ค

- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
(Index of item objective congruence: IOC)
- ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
<u>ด้านความพอประมาณ</u>			
1.	1	6.	1
2.	1	7.	1
3.	1	8.	1
4.	1	9.	1
5.	1	10.	1
<u>ด้านความมีเหตุผล</u>			
11.	1	16.	1
12.	1	17.	1
13.	1	18.	1
14.	1	19.	1
15.	1	20.	1
<u>ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี</u>			
21.	1	26.	1
22.	1	27.	1
23.	1	28.	1
24.	1	29.	1
25.	1	30.	1

ตารางที่ 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามของการศึกษา
การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง
อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
<u>ด้านความพอประมาณ</u>			
1.	.43	6.	.86
2.	.39	7.	.54
3.	.67	8.	.52
4.	.54	9.	.71
5.	.42	10.	.51
<u>ด้านความมีเหตุผล</u>			
11.	.20	16.	.39
12.	.74	17.	.51
13.	.52	18.	.73
14.	.52	19.	.39
15.	.38	20.	.66
<u>ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี</u>			
21.	.28	26.	.77
22.	.78	27.	.45
23.	.69	28.	.28
24.	.75	29.	.25
25.	.32	30.	.69

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ .93

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวปรารธนา นวมน์วม
วัน เดือน ปีเกิด	2 มกราคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 22/5 หมู่ที่ 3 ตำบลบางปิด อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด 23130
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านมณฑล อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา